

BÖLÜM 3

ADÖLESAN DÖNEMDE İLETİŞİM

Fatma TOKSÖZ GÜNEŞ¹
Deniz YİĞİT²

GİRİŞ

Adölesan dönem, çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemi olarak tanımlanmaktadır. Bu dönemde; adölesanlar fiziksel, zihinsel ve sosyal yönden hızlı bir değişim içerisinde yer almaktadır (1). Bu nedenle, adölesanlarla etkili iletişim kurmak ve onların gelişimsel ihtiyaçlarına uygun bir yaklaşımda bulunmak önemlidir (2). Adölesanlarla etkili bir iletişim kurmanın ilk adımı, onların gelişim süreçlerine ilişkin bilgi sahibi olmaktır. Adölesan dönemde yaşanan ve iletişimi etkileyebilecek en önemli değişiklikler Tablo 3.1’de yer almaktadır.

Tablo 3.1 Adölesan Dönemde Görülen Temel Gelişim Özellikleri (3)

Davranışsal/Fiziksel Gelişim	Zihinsel/Bilişsel Gelişim	Sosyal/Duygusal Gelişim
• Bağımsızlık kazanır. • Kültürel farklılıklara bağlı olarak yetişkin otoritesinden uzaklaşmaya başlar. • Beden imajı ile başa çıkma sürecine uyum sağlamaya çalışır. • Riskli davranışlar dahil olmak üzere yeni davranışlar keşfedilir. • Cinsiyet, ırk, din ve sınıf gibi özelliklere göre kimlik kazanmaya yönelik çeşitli davranış biçimleri sergilenir.	• Yetişkin benzeri soyut ve mantıksal düşünme yeteneği gelişir; bu sayede olaylara daha geniş bir perspektiften bakmaya başlar. • Gelecek planlarına ilişkin endişeler ortaya çıkar ve farklı seçenekleri araştırma eğilimi görülür. • Okuryazarlık düzeyi, kronolojik yaşla her zaman uyumlu olmayabilir.	• Arkadaşlarından etkilenme düzeyleri artar. • Ahlaki ikilemlerle ilgili güçlü inançlar ve ilkelere sahip olur. • Otoriteye karşı isyankâr davranışlar sergileyebilir. • Kültürel faktörlere bağlı olarak romantik ve cinsel ilişkiler geliştirme eğilimindedir.

¹ Arş. Gör., Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD., f.toksoz1996@gmail.com, ORCID iD: 0000-0002-4031-2258

² Dr. Öğr. Üyesi, Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD., yigitdenizyigit@gmail.com, ORCID iD: 0000-0001-5627-7963

KAYNAKLAR

1. Agarwal S, Srivastava R, Jindal M, Rastogi P. Study of adolescent stage and its impacts on adolescents. *European Journal of Molecular & Clinical Medicine*. 2020;7(6): 1369–1375.
2. United Nations Children's Fund (UNICEF). Programming Guidance Parenting of Adolescents. 2021. (18/11/2024 tarihinde <https://www.unicef.org/lac/media/29786/file/Parenting-of-adolescents-guidance.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
3. Kolucki B, Lemish D, United Nations Children's Fund (UNICEF). Child development and communication needs and skills. *Communicating with Children: Principles and Practices to Nurture, Inspire, Excite, Educate and Heal*. UNICEF; 2011.
4. United Nations. Convention on the Rights of the Child. 1989. (18/11/2024 tarihinde: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child> adresinden ulaşılmıştır).
5. Coward IG. Adolescent stress: causes, consequences, and communication as an interventional model. *Canadian Journal of Family and Youth/Le Journal Canadien de Famille et de la Jeunesse*. 2018;10(1): 25–51.
6. Smith TS, Coleman E. Growth and development during adolescence. In: Kyle T, ed. *Primary Care Pediatrics for the Nurse Practitioner*. Springer Publishing Company, LLC; 2022.
7. Kennedy G. Southern Orange County Pediatric Associates, CHOC Primary Care. Teenager Growth & Development: 13 to 18 Years (Adolescent). 2021. (19/11/2024 tarihinde <https://choc.org/primary-care/ages-stages/13-to-18-years/> adresinden ulaşılmıştır).
8. Speech and Language UK. Help for families, Ages and Stages: 11–14 years. (19/11/2024 tarihinde adresi: <https://speechandlanguage.org.uk/help-for-families/ages-and-stages/11-14-years/> adresinden ulaşılmıştır).
9. Speech and Language UK. Help for families, Ages and Stages: 14–17 years. (19/11/2024 tarihinde <https://speechandlanguage.org.uk/help-for-families/ages-and-stages/14-17-years/> adresinden ulaşılmıştır).
10. Ligawa H. *Communication Skills Notes*. Siaya Institute of Technology. 2021. (19/11/2024 tarihinde <https://siayainstitute.ac.ke/wp-content/uploads/2021/05/COMM-SKILLS-NOTES.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
11. Asemah ES, Omosotomhe SI. *Fundamentals of Interpersonal Communication*. Matkol Press; 2022. Jos, Plateau State, Nigeria.
12. Öngören B, Aydemir İ. Kurum bakımı altındaki ergenlerle iletişim. *Karya Journal of Health Science*. 2022;3(2): 167–175.
13. Kapur R. The elements of communication. *Jour: University of Delhi*. 2020.
14. Fischer JA, Kelly CM, Kitchener BA, Jorm AF. Development of guidelines for adults on how to communicate with adolescents about mental health problems and other sensitive topics: A Delphi study. *SAGE Open*. 2013;3(4): 2158244013516769.
15. Chan KM, Fugard AJ. Assessing speech, language, and communication difficulties in children referred for ADHD: A qualitative evaluation of a UK child and adolescent mental health service. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*. 2018;23(3): 442–456. doi:10.1177/1359104517753510
16. Milenkova V, Nakova A. Personality development and behavior in adolescence: Characteristics and dimensions. *Societies*. 2023;13(6): 148. doi:10.3390/soc13060148
17. Zingora T, Stark TH, Flache A. Who is most influential? Adolescents' intergroup attitudes and peer influence within a social network. *Group Processes & Intergroup Relations*. 2019;136843021986946. Doi:10.1177/1368430219869460
18. Maria SS, Anuradha S. Exploring the experience of adolescents on peer influence. *G.J. B.A.H.S*. 2014;3(1): 174–184.
19. Kilford EJ, Garrett E, Blakemore SJ. The development of social cognition in adolescence: An integrated perspective. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*. 2016;70: 106–120.
20. Pramono F, Lubis DP, Puspitawati H, Susanto D. The influence of adolescent communication patterns on emotional intelligence and learning achievement of senior high school students in Bo-

- gor. *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research (IJSBAR)*. 2016;30(1): 121–134.
21. Canatan K. Geleneksel ve modern ailelerde çocuk yetiştirme tutumları. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2020;8(16): 151–165.
22. Aydın A. *Eğitim Psikolojisi: Gelişim, Öğrenme, Öğretim*. 14. Baskı. Pegem Akademi; 2016. Ankara.
23. Guilamo-Ramos V, Jaccard J, Dittus P, Bouris AM. Parental expertise, trustworthiness, and accessibility: Parent-adolescent communication and adolescent risk behavior. *Journal of Marriage and Family*. 2006;68(5): 1229–1246.
24. Kelsey J, Abelson-Mitchell N. Adolescent communication: Perceptions and beliefs. *Journal of Children's and Young People's Nursing*. 2007;1(1): 42–49.
25. McLaughlin CA, Gordon K, Hoag J, et al. Factors affecting adolescents' willingness to communicate symptoms during cancer treatment: A systematic review from the children's oncology group. *Journal of Adolescent and Young Adult Oncology*. 2019;8(2): 105–113.
26. Best P, Manktelow R, Taylor B. Online communication, social media and adolescent wellbeing: A systematic narrative review. *Children and Youth Services Review*. 2014;41: 27–36.
27. American Psychiatric Association (APA). What is Posttraumatic Stress Disorder (PTSD)? 2022. (21/11/2024 tarihinde <https://www.psychiatry.org/patients-families/ptsd/what-is-ptsd> adresinden ulaşılmıştır).
28. Mcleod S. Freud's psychosexual theory and 5 stages of human development. 2024. (21/11/2024 tarihinde <https://www.simplypsychology.org/psychosexual.html#Psychosexual-Theory> adresinden ulaşılmıştır).
29. Celiloğlu B. Cinsel gelişimde Freud'un psiko-seksüel gelişim aşamaları ve cinsel eğitim. *Contemporary Trends in Education Sciences*. 2022; 285.
30. Motsomi K, Makanje C, Basera T, Nyasulu P. Factors affecting effective communication about sexual and reproductive health issues between parents and adolescents in Zandspruit informal settlement, Johannesburg, South Africa. *The Pan African Medical Journal*. 2016;25.
31. Ashcraft AM, Murray PJ. Talking to parents about adolescent sexuality. *Pediatric Clinics of North America*. 2017;64(2): 305–320. Doi: 10.1016/j.pcl.2016.11.002.
32. U.S. Department of Health and Human Services, Office of Adolescent Health. Talking with teens about sex: Going beyond "the talk." 2024. 20/11/2024 tarihinde <https://teenpregnancy.acf.hhs.gov/sites/default/files/resource-files/talking-with-teens-about-sex.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
33. Wilson EK, Koo HP. Mothers, fathers, sons, and daughters: Gender differences in factors associated with parent-child communication about sexual topics. *Reproductive Health*. 2010;7:31. doi:10.1186/1742-4755-7-31.
34. Office of Population Affairs (OPA). *Tips for How to Talk to Your Teens About Relationships and Their Sexual Health*. 2020. (21/11/2024 tarihinde adresi: https://rhntc.org/sites/default/files/resources/opa_caregiver_tip_2020-06-11.pdf adresinden ulaşılmıştır).
35. National Institute of Mental Health (NIH). Post-Traumatic Stress Disorder. 2024. (21/11/2024 tarihinde adresi: <https://www.nimh.nih.gov/health/topics/post-traumatic-stress-disorder-ptsd> adresinden ulaşılmıştır).
36. Yayan EH, Düken ME, Özdemir AA, Çelebioğlu A. Mental health problems of Syrian refugee children: Post-traumatic stress, depression and anxiety. *Journal of Pediatric Nursing*. 2020;51: e27–e32.
37. Söğütü L. *Travma Sonrası Çocuklarla ve Ergenlerle Temas*. İstanbul Aile Vakfı Yayınları; 2024.
38. Oflaz F. Travma yaşamış çocuk ve gençlerin ele alınmasında çocuk-ergen ruh sağlığı ve psikiyatri hemşireliği uygulamaları. *Türkiye Klinikleri Dergisi*. 2015;1(2): 46–51.
39. United Nations Children's Fund (UNICEF). 11 tips for communicating with your teen. (17/11/2024 tarihinde <https://www.unicef.org/parenting/child-care/11-tips-communicating-your-teen> adresinden ulaşılmıştır).
40. Elkin N. Olumlu ergen gelişiminde aile içi iletişimin önemi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi/STED*. 2016.
41. Cooper A. A reflection in practice: Communication with a teenager. *Dermatology Nursing*. 2018;17(1): 9–12.